

ATODLEN 18

(a gyflwynir gan adran 30(1))

RHYDDHAD ELUSENNAU

Trosolwg

- 1 Mae'r Atodlen hon wedi ei threfnu fel a ganlyn—
- mae paragraff 2 yn diffinio termau allweddol,
 - mae paragraff 3 yn disgrifio'r rhyddhad sydd ar gael i elusen sy'n brynwr mewn trafodiad tir ac o dan ba amgylchiadau y mae ar gael,
 - mae paragraff 4 yn disgrifio'r amgylchiadau pan gaiff y rhyddhad ei dynnu'n ôl,
 - mae paragraff 5 yn disgrifio'r rhyddhad sydd ar gael pan na fo elusen yn gymwys i gael rhyddhad o dan baragraff 3 ond ei bod yn bodloni meini prawf eraill, ac yn gwneud darpariaeth ynglŷn â'r amgylchiadau pan gaiff rhyddhad o'r fath ei dynnu'n ôl,
 - mae paragraff 6 yn disgrifio'r rhyddhad sydd ar gael pan fo o leiaf un elusen ac o leiaf un person nad yw'n elusen yn brynwr mewn trafodiad tir,
 - mae paragraff 7 yn disgrifio'r amgylchiadau pan gaiff y rhyddhad hwnnw ei dynnu'n ôl,
 - mae paragraff 8 yn disgrifio'r rhyddhad sydd ar gael pan na fo elusen yn gymwys i gael rhyddhad o dan baragraff 6 ond ei bod yn bodloni meini prawf eraill, ac yn gwneud darpariaeth ynglŷn â'r amgylchiadau pan gaiff rhyddhad o'r fath ei dynnu'n ôl, a
 - mae paragraff 9 yn gwneud darpariaeth ynglŷn â rhyddhadau sydd ar gael i ymddiriedolaethau elusennol.

Termau allweddol

- 2 (1) Yn yr Atodlen hon, mae elusen (“E”) sy'n brynwr mewn trafodiad tir yn “elusen gymwys”—
- at ddibenion paragraffau 3, 4 a 5, os yw E yn bwriadu dal holl destun y trafodiad at ddibenion elusennol cymwys;
 - at ddibenion paragraffau 6, 7 ac 8, os yw E yn bwriadu dal ei holl gyfran anrhanedig o destun y trafodiad at ddibenion elusennol cymwys.
- (2) At ddibenion yr Atodlen hon, mae E yn dal testun y trafodiad “at ddibenion elusennol cymwys” os yw E yn ei ddal—
- i'w ddefnyddio er mwyn hybu dibenion elusennol E neu elusen arall, neu
 - fel buddsoddiad y defnyddir yr elw ohono at ddibenion elusennol E.
- (3) Yn yr Atodlen hon—
- mae i “elusen” yr ystyr a roddir i “charity” gan Ran 1 o [Ddeddf Cyllid 2010 \(p. 13\)](#), a
 - mae i “diben elusennol” yr ystyr a roddir i “charitable purpose” gan adran 2 o [Ddeddf Elusennau 2011 \(p. 25\)](#).
- (4) Yn yr Atodlen hon, mewn perthynas ag E sy'n brynwr mewn trafodiad tir, ceir “digwyddiad datgymhwyso” pan fo—
- E yn peidio â bod yn sefydledig at ddibenion elusennol yn unig, neu

- (b) holl destun neu unrhyw ran o destun y trafodiad a ryddheir rhag treth o dan yr Atodlen hon, neu unrhyw fuddiant neu hawl sy'n deillio ohono, yn cael ei ddefnyddio neu ei ddal gan E at ddibenion heblaw dibenion elusennol cymwys.

Y rhyddhad

- 3 (1) Mae trafodiad tir wedi ei ryddhau rhag treth pan fo'r prynwr yn elusen gymwys.
 (2) Ond gweler paragraff 4 (tynnu rhyddhad yn ôl).

Tynnu rhyddhad elusennau yn ôl

- 4 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo—
- (a) trafodiad tir wedi ei ryddhau rhag treth o dan baragraff 3 (“y trafodiad a ryddheir”),
 - (b) digwyddiad datgymhwyso mewn perthynas ag elusen (“E”) a oedd y prynwr yn y trafodiad a ryddheir, ac
 - (c) y digwyddiad datgymhwyso o dan yr amgylchiadau sy'n ofynnol gan is-baragraffau (3) a (4).
- (2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, caiff rhyddhad o dan baragraff 3 ei dynnu'n ôl, neu gyfran briodol ohono ei thynnu'n ôl, ac mae treth i'w chodi (gweler is-baragraff (5)).
- (3) Rhaid i'r digwyddiad datgymhwyso fod—
- (a) cyn diwedd y cyfnod o 3 blynedd sy'n dechrau â'r dyddiad y mae'r trafodiad a ryddheir yn cael effaith, neu
 - (b) yn unol â threfniadau a wneir cyn diwedd y cyfnod hwnnw, neu mewn cysylltiad â hwy.
- (4) Ar adeg y digwyddiad datgymhwyso, rhaid i E ddal buddiant trethadwy—
- (a) a gaffaelwyd gan E o dan y trafodiad a ryddheir, neu
 - (b) sy'n deillio o fuddiant a gaffaelwyd felly.
- (5) Y swm sydd i'w godi yw swm y dreth a fyddai wedi bod i'w godi oni bai am baragraff 3 neu, yn ôl y digwydd, gyfran briodol o'r swm hwnnw.
- (6) Ystyr “cyfran briodol” yw cyfran briodol gan roi sylw i—
- (a) yr hyn a gaffaelwyd gan E o dan y trafodiad a ryddheir a'r hyn a ddelir gan E ar adeg y digwyddiad datgymhwyso, a
 - (b) i ba raddau y mae'r hyn a ddelir gan E ar yr adeg honno yn cael neu'n dod i gael ei ddefnyddio neu ei ddal at ddibenion ac eithrio dibenion elusennol cymwys.

Elusen nad yw'n elusen gymwys

- 5 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—
- (a) pan na fo trafodiad tir wedi ei ryddhau rhag treth o dan baragraff 3 am nad yw'r prynwr yn elusen gymwys, ond
 - (b) bod y prynwyr yn elusen (“E”) sy'n bwriadu dal y rhan fwyaf o destun y trafodiad at ddibenion elusennol cymwys.

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (2) Mewn achos o'r fath—
- (a) mae paragraffau 3 a 4 yn cael effaith fel pe bai E yn elusen gymwys, ond
 - (b) at ddibenion paragraff 4, mae “digwyddiad datgymhwys” yn cynnwys y canlynol os cânt eu gwneud at ddiben ac eithrio hybu dibenion elusennol E—
 - (i) unrhyw drosglwyddiad gan E o brif fuddiant yn holl destun y trafodiad a ryddheir neu unrhyw ran ohono;
 - (ii) unrhyw les rhent isel a roddir am bremiwm gan E am yr holl destun hwnnw neu unrhyw ran ohono.
- (3) Mewn perthynas â throsglwyddiad neu les a roddir sydd, yn rhinwedd is-baragraff (2)(b), yn ddigwyddiad datgymhwys at ddibenion paragraff 4—
- (a) dyddiad y digwyddiad datgymhwys at y dibenion hynny yw'r dyddiad y mae'r trafodiad a ryddheir yn cael effaith, a
 - (b) mae paragraff 4 yn cael effaith gyda'r addasiadau yn is-baragraff (4).
- (4) Yr addasiadau i baragraff 4 yw—
- (a) mae is-baragraff (4) i gael effaith fel pe bai “Yn union cyn” yn cael ei roi yn lle “Ar adeg”;
 - (b) mae is-baragraff (6)(a) i gael effaith fel pe bai “yn union cyn ac yn union ar ôl” yn cael ei roi yn lle “ar adeg”;
 - (c) mae is-baragraff (6) i gael effaith fel pe bai paragraff (b) wedi ei hepgor.
- (5) At ddibenion y paragraff hwn—
- (a) rhoddir les “am bremiwm” os oes cydnabyddiaeth ar wahân i rent, a
 - (b) mae les yn les “rhent isel” os yw'r rhent blynyddol (os oes un) yn llai na £1,000 y flwyddyn.
- (6) Yn y paragraff hwn—
- (a) mae i “rhent blynyddol” yr ystyr a roddir gan baragraff 36(2) Atodlen 6, a
 - (b) mae i “rhent” yr ystyr ag a roddir yn yr Atodlen honno.

Pryniant ar y cyd gan elusen gymwys a pherson arall: rhyddhad rhannol

- 6 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—
- (a) pan fo dau brynwr neu ragor mewn trafodiad tir,
 - (b) pan fo'r prynwyr yn caffael testun y trafodiad fel tenantiaid ar y cyd, ac
 - (c) pan fo o leiaf un o'r prynwyr yn elusen gymwys ac o leiaf un o'r prynwyr yn berson arall nad yw'n elusen gymwys.
- (2) Caiff y dreth a godir mewn cysylltiad â'r trafodiad ei gostwng yn ôl swm y rhyddhad o dan is-baragraff (3) (ond gweler paragraff 7 (tynnu rhyddhad rhannol yn ôl)).
- (3) Mae'r rhyddhad yn gyfwerth â'r gyfran berthnasol o'r dreth y byddid wedi ei chodi fel arall, gan anwybyddu paragraff 3, mewn cysylltiad â'r trafodiad.
- (4) Yn achos elusen gymwys, “y gyfran berthnasol” yw'r isaf o C1 a C2, pan fo—
- C1 y gyfran o destun y trafodiad a gaffaelir gan yr holl elusennau cymwys sy'n brynwyr o dan y trafodiad (gyda'i gilydd);
 - C2 y gyfran o'r gydnabyddiaeth drethadwy ar gyfer y trafodiad a roddir gan yr holl elusennau cymwys sy'n brynwyr o dan y trafodiad (gyda'i gilydd).

Tynnu rhyddhad rhannol yn ôl

- 7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo—
- (a) trafodiad tir wedi ei ryddhau rhag treth o dan baragraff 6 (“y trafodiad a ryddheir”),
 - (b) digwyddiad datgymhwyso mewn perthynas ag elusen (“E”) a oedd y prynwr yn y trafodiad a ryddheir, a
 - (c) y digwyddiad datgymhwyso o dan yr amgylchiadau sy'n ofynnol gan is-baragraffau (3) a (4).
- (2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, caiff rhan E o'r rhyddhad, neu gyfran briodol o ran E o'r rhyddhad hwnnw, ei thynnu'n ôl ac mae treth i'w chodi yn unol â'r paragraff hwn (gweler is-baragraff (5)).
- (3) Rhaid i'r digwyddiad datgymhwyso fod—
- (a) cyn diwedd y cyfnod o 3 blynedd sy'n dechrau â'r dyddiad y mae'r trafodiad a ryddheir yn cael effaith, neu
 - (b) yn unol â threfniadau a wneir cyn diwedd y cyfnod hwnnw, neu mewn cysylltiad â hwy.
- (4) Ar adeg y digwyddiad datgymhwyso, rhaid i E ddal buddiant trethadwy—
- (a) a gaffaelwyd gan E o dan y trafodiad a ryddheir, neu
 - (b) sy'n deillio o fuddiant a gaffaelwyd felly.
- (5) Mae'r swm trethadwy yn gyfwerth â rhan E o'r rhyddhad neu, yn ôl y digwydd, y gyfran briodol o ran E o'r rhyddhad.
- (6) Mae rhan E o'r rhyddhad yn dibynnu ar ba un ai C1 neu C2 oedd isaf yn y cyfrifiad o dan baragraff 6.
- (7) Os C1 oedd isaf, mae rhan E o'r rhyddhad yn gyfwerth â—
- $$\frac{c1}{C1} \times Rh$$
- Ffigwr 14
- pan fo—
- c1 y gyfran o destun y trafodiad a gaffaelwyd gan E o dan y trafodiad;
 - C1 â'r un ystyr ag ym mharagraff 6(4);
 - Rh yn swm y rhyddhad.
- (8) Os C2 oedd isaf, mae rhan E o'r rhyddhad yn gyfwerth â—
- $$\frac{c2}{C2} \times Rh$$
- Ffigwr 15
- pan fo—
- c2 y gyfran o'r gydnabyddiaeth drethadwy ar gyfer y trafodiad a roddwyd gan E;
 - C2 â'r un ystyr ag ym mharagraff 6(4);
 - Rh yn swm y rhyddhad.
- (9) Yn y paragraff hwn, ystyr “cyfran briodol” yw cyfran briodol gan roi sylw i—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) yr hyn a gaffaelwyd gan E o dan y trafodiad a ryddheir a'r hyn a ddelir gan E ar adeg y digwyddiad datgymhwys, a
- (b) i ba raddau y mae'r hyn a ddelir gan E ar yr adeg honno yn cael neu'n dod i gael ei ddefnyddio neu ei ddal at ddibenion ac eithrio dibenion elusennol cymwys.

Rhyddhad rhannol: elusen nad yw'n elusen gymwys

- 8 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—
- (a) pan fo elusen (“E”) yn un o ddau brynwr neu ragor sy'n caffael testun trafodiad tir fel tenantiaid ar y cyd,
 - (b) pan na fo E yn elusen gymwys,
 - (c) pan fyddai paragraff 6(2) i (4) yn gymwys pe bai E yn elusen gymwys, a
 - (d) pan fo E yn bwriadu dal y rhan fwyaf o'i chyfran anrhanedig o destun y trafodiad at ddibenion elusennol cymwys.
- (2) Mewn achos o'r fath—
- (a) mae paragraffau 6 a 7 yn cael effaith fel pe bai E yn elusen gymwys, ond
 - (b) at ddibenion paragraff 7 mae “digwyddiad datgymhwys” yn cynnwys y canlynol os cânt eu gwneud at ddiben ac eithrio hybu dibenion elusennol E—
 - (i) unrhyw drosglwyddiad gan E o brif fuddiant yn holl destun y trafodiad a ryddheir neu unrhyw ran ohono;
 - (ii) unrhyw les rhent isel a roddir am breimiwm gan E am yr holl destun hwnnw neu unrhyw ran ohono.
- (3) Mewn perthynas â throsglwyddiad neu les a roddir sydd, yn rhinwedd is-baragraff (2)(b), yn ddigwyddiad datgymhwys at ddibenion paragraff 7—
- (a) dyddiad y digwyddiad at y dibenion hynny yw'r dyddiad y mae'r trafodiad a ryddheir yn cael effaith, a
 - (b) mae paragraff 7 yn cael effaith gyda'r addasiadau yn is-baragraff (4).
- (4) Yr addasiadau i baragraff 7 yw—
- (a) mae is-baragraff (4) i gael effaith fel pe bai “Yn union cyn” yn cael ei roi yn lle “Ar adeg”;
 - (b) mae is-baragraff (9)(a) i gael effaith fel pe bai “yn union cyn ac yn union ar ôl” yn cael ei roi yn lle “ar adeg”;
 - (c) mae is-baragraff (9) i gael effaith fel pe bai paragraff (b) wedi ei hepgor.
- (5) At ddibenion y paragraff hwn—
- (a) rhoddir les “am breimiwm” os oes cydnabyddiaeth ar wahân i rent, a
 - (b) mae les yn les “rhent isel” os yw'r rhent blynyddol (os oes un) yn llai na £1,000 y flwyddyn.
- (6) Yn y paragraff hwn—
- (a) mae i “rhent blynyddol” yr ystyr a roddir gan baragraff 36(2) Atodlen 6, a
 - (b) mae i “rhent” yr un ystyr ag a roddir yn yr Atodlen honno.

Cymhwyso'r Atodlen hon i ymddiriedolaethau penodol

- 9 (1) Mae'r Atodlen hon yn gymwys i'r ymddiriedolaethau a ganlyn fel y mae'n gymwys i elusen ond yn ddarostyngedig i'r addasiadau yn is-baragraff (2)—

- (a) ymddiriedolaeth y mae'r holl fuddiolwyr ynddi yn elusennau, neu
 - (b) cynllun ymddiriedolaeth unedau y mae'r holl ddeiliaid unedau ynddo yn elusennau.
- (2) Yr addasiadau i'r Atodlen hon yw—
- (a) mae'r cyfeiriadau ym mharagraff 2(2) at ddibenion elusennol E i gael effaith fel pe baent yn gyfeiriadau at rai'r buddiolwyr neu'r deiliaid unedau, neu unrhyw un neu ragor ohonynt;
 - (b) mae'r cyfeiriadau at E ym mharagraff 2(4) i gael effaith fel pe baent yn gyfeiriadau at unrhyw un neu ragor o'r buddiolwyr neu'r deiliaid unedau;
 - (c) mae'r cyfeiriadau ym mharagraffau 5(2)(b) ac 8(2)(b) at ddibenion elusennol E i gael effaith fel pe baent yn gyfeiriadau at rai'r buddiolwyr neu'r deiliaid unedau, neu unrhyw un neu ragor ohonynt.